

Aktualno iz Podnebne pisarne – avgust 2025

Avgusta se spominjamo vremenske nestanovitnosti in poplav, ki so Slovenijo prizadele pred dvema letoma. Povezava med poplavami in podnebnimi spremembami je precejšna, saj podnebne spremembe vplivajo na vremenske vzorce in s tem povečujejo pogostost in intenzivnost ekstremnih vremenskih pojavov. **Poplave niso več zgolj naključni vremenski pojav, temveč vse pogostejše odsev podnebnih sprememb in nepremišljenih infrastrukturnih posegov.**

Dne 27. avgusta 2025 se je v prostorih Službe Vlade RS za obnovo po poplavah in plazovih sestal državni sekretar Boštjan Šefic s predstavniki asociacij občin in Službo za obnovo po poplavah in plazovih ter jim predstavil napredek pri sanaciji po avgustovskih poplavah iz leta 2023. Predstavljena so bila Navodila za prodajo občinskih zemljišč v skladu z Zakonom po obnovi naravnih nesreč (ZOPN). Izpostavljene pa so bile tudi pobude občin, kot je preglednost projektov (jasna informacija o stanju projektov) in dodatni izzivi občin, ki so vezani na težave pri sprejemanju občinskih prostorskih načrtov (OPN), saj nekatere občine še vedno čakajo na nove poplavne karte. **Dodatne informacije si lahko preberete na [tej povezavi](#).**

Proti koncu poletja je **projekt LIFE4ADAPT zaživel v posebej živahnem ritmu** – najprej smo obveščali o **[fotografskem natečaju](#) (31. avgust 2025)**, katerega namen je ozaveščati o vplivih podnebnih sprememb na človeka in družbo ter zbrati kakovostne fotografske upodobitve vsakdanjega življenja v Sloveniji in jih v nadaljevanju uporabljati pri predstavitvi projekta.

Konec meseca, dne 28. in 29. avgusta 2025, pa je **v prostorih MKC Slovenj Gradec potekal trening z naslovom »Praktični vidiki presoje podnebne odpornosti«** v organizaciji **projektnih partnerjev ZaVita d.o.o. in Skupnosti občin Slovenije ob podpori pobudnika izobraževanja RRA Koroška**. Za vsebinsko izvedbo treninga je poskrbel projektni partner ZaVita d.o.o., udeležili pa so se ga vabljeni **predstavniki iz občin, medobčinskih uradov in regionalnih ustanov na območju Koroške regije**. Vsebina prvega dne je bila namenjena pridobivanju teoretičnega znanja, medtem ko je bil drugi dan treninga bolj praktične narave. Med drugim so udeleženci uvodoma izpostavili stisko glede kakovostne priprave dokumentacije. Slednje se je nanašalo na pripravo obstoječih projektov, ki niso načrtovani z vidika podnebne odpornosti in katerih postopki se že sedaj izvajajo počasi. Posebej jih je zanimala podnebna odpornost v kontekstu gradbene zakonodaje (projektna dokumentacija za pridobitev mnenj in gradbenega dovoljenja, odpornost stanovanjskih objektov). Stisko in neznanje so izpostavili tudi pri pripravi novih projektov. Na drugi strani jih je zanimalo, kakšna so pričakovanja ministrstva (EU) in kako bo tovrstno dokazovanje ter poročanje tudi potekalo v praksi. V nadaljevanju so se udeleženci pod vodstvom izvajalca treninga pogledali v ključne korake preverjanja podnebne odpornosti. O treningu si lahko preberete več na [tej povezavi](#).

Živahno pa je bilo tudi na dogodkih drugih organizacij. Na **Direktoratu za energijo, Ministrstva za okolje, podnebje in energijo** je 28. avgusta 2025 v sodelovanju z **Institutom »Jozef Stefan«** – Centrom za energetske učinkovitost potekala **prva delavnica za pripravo ocene podnebne ranljivosti in tveganj v energetiki**. Udeleženci so obravnavali ključne nevarnosti podnebnih sprememb, kazalce in tveganja, ki bodo podlaga za nadaljnjo evalvacijo. Ob zaključku dogodka so napovedali naslednjo delavnico, ki bo predvidoma **23. septembra 2025** na MOPE.

Podnebne spremembe pravzaprav predstavljajo največjo grožnjo zdravju v 21. stoletju, saj vplivajo na celotno prebivalstvo in vsa področja našega življenja. **Ministrstvo za zdravje** nas je informiralo s publikacijo »[Ocena ranljivosti in tveganja za zdravje zaradi podnebnih sprememb po podnebnih regijah po Sloveniji](#)«, ki predstavlja podlago za oceno ranljivosti in tveganja celotnega zdravstvenega sistema. Hkrati je lahko v pomoč občinam pri pripravi lastnih ocen ter pri načrtovanju ukrepov za varovanje zdravja svojih prebivalcev.

Ministrstvo za infrastrukturo pa nas je informiralo z dejstvom, kakšen **vpliv imajo višje temperature pri vzdrževanju in varstvu cest kot tudi zagotavljanju prometne varnosti**. Kot so pojasnili lahko višje temperature, značilne za poletne mesece, vozišča segrejejo do te mere, da se asfalt segreje nad temperaturo, pri kateri se bitumen začne mehčati. Takrat se na cestišču lahko pojavijo kolesnice ali izrivi asfalta, kar je posebej nevarno za motorje in kolesa. Ob dežju pa te poškodbe ovirajo odtekanje vode in povečajo tveganje za zdrs vozil (t. i. »aquaplaning«). Zato se na cestah uporablja bitumen, ki zdrži višje temperature (50/70), na najbolj obremenjenih delih, kot so na primer krožišča, pa polimerni bitumen, ki je še bolj odporen.

Prihodnji teden pričnemo s prvimi delavnicami v okviru projekta »[Prilagajanje naselij na podnebne spremembe](#)«, namenjene predstavnikom občinske uprave z različnih področij, še posebno s področja prostorskega načrtovanja in varovanja okolja, lokalnim strokovnjakom, urbanistom, prostorskim načrtovalcem, in drugo. Strokovne delavnice »[Sooblikovanje in testiranje priporočil za prostorsko načrtovanje v luči prilagajanja naselij na podnebne spremembe](#)« bodo potekale v treh izbranih pilotnih naseljih, ki so jih občine predlagale za testiranje priporočil v spletnem vprašalniku aprila letos. Prva bo v Gornji Radgoni (torek, 2. 9. 2025), druga v Izoli (sreda, 3. 9. 2025) in tretja v Logatcu (četrtek, 4. 9. 2025). Na dogodku bodo predstavljeni osnutek analize naselij, evidentirani podnebni vplivi in osnutek priporočil in usmeritev za prilagajanje naselij na podnebne spremembe, katerega del bo v nadaljevanju preverjen na naseljih Mele in Gornja Radgona, Izola in Logatec. Čeprav bodo priporočila sprva testirana v izbranih naseljih, bodo predstavljene vsebine in končne rešitve uporabne tudi za druge občine pri soočanju s podnebnimi izzivi. Na delavnice so vabljeni druge zainteresirane občine in regije s predhodno prijavo na [zgornji hiperpovezavi](#).

V okviru delovanja Podnebne pisarne pri Skupnosti občin Slovenije smo občinam in regijam želeli približati gradiva s portala **Climate-ADAPT**, dostopnega na [tej povezavi](#). Za potrebe lokalnih skupnosti in regionalnih ustanov sta bili predhodno izbrani gradivi prevedeni v slovenščino, ustrezno oblikovani ter objavljeni v elektronski obliki (hiperpovezave se nahajajo v nadaljevanju besedila). Vsebine gradiv so predstavljene v nadaljevanju.

Prvo gradivo - **Podporno orodje za prilagajanje mest (UAST)** je praktično vodilo za mesta, kraje in lokalne oblasti pri pripravi, izvajanju in spremljanju strategij prilagajanja podnebnim spremembam. Orodje je bilo razvito zaradi pomembne vloge mest v evropskem gospodarstvu (zeleni prehod). Orodje prikazuje ključne korake procesa prilagajanja ter vključuje smernice in uporabna orodja. Namenjeno je tako začetnikom kot tudi mestom z naprednejšimi izkušnjami na tem področju. Med ključnimi vsebinami je priprava temeljev za prilagajanje, ocena podnebnih tveganj in ranljivosti, opredelitev možnosti za prilagajanje, ocena in izbor prilagajanja, izvajanje ter samo spremljanje in vrednotenje prilagajanja. Do publikacije dostopate [tukaj](#).

Gradivo 2 - **Možnosti prilagajanja** predstavljajo zbir strategij in ukrepov, ki so na voljo za obravnavo prilagajanja podnebnim spremembam. Prilagajanje na podnebne spremembe vključuje širok spekter ukrepov, ki segajo vse od krepitve znanja in institucionalnih zmogljivosti (npr. občin, ministrstev, javnih zavodov, agencij ipd.), izboljšanja prostorskega načrtovanja, vzpostavitve varovalnih mehanizmov, do izvajanja konkretnih fizičnih in naravnih (ekosistemskih) rešitev na terenu. Možnosti prilagajanja v publikaciji nastavljajo infrastrukturo in javne storitve, gozdove in naravne vire, kmetijstvo in prehransko varnost, zdravje in družbo, urbani prostor in kulturno dediščino, vodo in rešitve vezane na obalni pas, energetiko in rabo virov, upravljanje tveganj in kriz ter finančne in institucionalne instrumente. Publikacija je v vpogled [tukaj](#).

Tokrat delimo z vami dobro prakso iz Talina. V estonski prestolnici so se v okrožju Kristiine lotili projekta, ki lepo prikazuje, kako lahko na naravi temelječe rešitve (ang. *nature-based solutions*, NBS) prispevajo k večji odpornosti mest podnebnim spremembam. V [Tondimõisa parku](#) so uredili naravni filtrirni sistem za meteorno vodo, ki ob močnem deževju poskrbi, da se padavinska voda najprej zadrži in prečisti, preden se sprosti v nadaljnji odvodni sistem. Voda ob nalivih namreč steče skozi filtracijsko območje, kjer rastline, usedline in mikroorganizmi zmanjšujejo vsebnost olj in drugih onesnaževal, nato pa se začasno akumulira v zadrževalnem bazenu. Ta zasnova ne le razbremeni mestno kanalizacijo in zmanjša nevarnost poplav, temveč tudi izboljša kakovost vode, ki se vrača v okolje. Posebna dodana vrednost parka je dvignjena lesena brv, ki obiskovalcem omogoča sprehod nad mokriščem in neposreden stik z naravnimi procesi, kar krepi ozaveščenost o pomenu takšnih rešitev. Mesto je s tem projektom pridobilo več kot le tehnično rešitev za upravljanje z vodo – park je postal prostor učenja, druženja in naravne izkušnje. **Za slovenske občine, ki se pogosto soočajo z izzivi močnih nalivov in poplav, je to lep primer, kako lahko s preprostimi, na naravi temelječimi ukrepi hkrati rešujemo infrastrukturne težave, izboljšujemo kakovost urbanega prostora in krepimo povezanost med prebivalci ter naravo.**